

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ІННОВАЦІЇ ТА БЕЗПЕКА: НАУКОВИЙ ДИСКУРС

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти та молодих вчених**

18 грудня 2024 року

УДК 001.895+351.746.1 (082)

I-66

Інновації та безпека: науковий дискурс: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених, м. Хмельницький (Хмельницький, 18 грудня 2024 року). Хмельницький : НАДПСУ, 2024. 558 с.

Видання містить тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Інновації та безпека: науковий дискурс», організованої Радою молодих вчених Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Обговорюються актуальні проблеми безпеки в умовах воєнного стану, а також рекомендації щодо механізмів об'єднання зусиль суб'єктів забезпечення національної безпеки у формуванні безпекового середовища та протидії воєнним і транскордонним загрозам.

Призначено для курсантів, здобувачів наукових ступенів, науковців та практиків.

Усі матеріали представлені в авторській редакції. Автори несуть безпосередню відповідальність за повноту, їх цілісність та дотримання норм академічної доброчесності.

УДК 001.895+351.746.1 (082)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова оргкомітету – заступник начальника відділу – начальник відділення наукової, науково-технічної діяльності та інтелектуальної власності науково-організаційного відділу Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, доктор педагогічних наук, професор полковник Олександр ДІДЕНКО.

Заступник голови оргкомітету – заступник голови Ради молодих вчених Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, старший викладач кафедри адміністративної діяльності факультету правоохоронної діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, доктор філософії в галузі права, доцент капітан юстиції Ярослав КУШНІР.

Члени оргкомітету:

начальник режимно-секретного відділу Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького полковник Олександр КОВАЛЕНКО;

помічник ректора Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького – начальник пресслужби пані підполковник Наталія ВАСИЛЕНКО;

начальник відділу зв'язку та інформаційних систем – начальник зв'язку Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького полковник Едуард КОЗІЙ;

доцент кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, доктор філософії з освітніх, педагогічних наук підполковник Владислав ВОЛОБУСВ;

старша викладачка кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової

діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, докторка філософії з освітніх, педагогічних наук пані підполковник Юлія АДАМЧУК;

старша викладачка кафедри прикордонного контролю факультету безпеки державного кордону Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, докторка філософії з освітніх, педагогічних наук пані майор Тетяна ПАВЛЮК;

головна редакторка редакційного відділення видавництва Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, докторка технічних наук пані капітан Юлія БАБІЙ;

старша наукова співробітниця відділення наукової, науково-технічної діяльності та інтелектуальної власності науково-організаційного відділу Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидатка наук з державного управління Ілона ЯРМОЛИНСЬКА;

секретарка організаційного комітету – доцентка кафедри іноземних мов факультету забезпечення оперативно-службової діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидатка філософських наук, доцентка Олександра ШЕВЧУК.

Шановні учасники!

Щиро вітаю вас з початком роботи Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Інновації та безпека: науковий дискурс»!

Варто зауважити, що подібна конференція в нашому закладі відбувається вперше. Сподіваюсь, що ініціатива проведення Радою молодих вчених науково-практичних заходів стане доброю традицією та шансом для здобувачів вищої освіти та молодих вчених сектору безпеки і оборони України апробувати результати своїх наукових досліджень.

Шановні присутні, нам не слід забувати, що Україна третій рік перебуває в умовах воєнного стану. Отже, перспектива наукових досліджень повинна бути спрямована, в першу чергу, на здобуття перемоги над ворогом та поствоєнного відновлення нашої країни. Саме вам, молодому поколінню, жити та будувати наше майбутнє.

Переконаний, що ті наукові напрями, які представлені сьогодні для обговорення, стануть поштовхом до вашого особистого та професійного розвитку!

Я бажаю всім учасникам плідної дискусії та результативної роботи сьогодні! Швидкої перемоги та мирного майбутнього!

Слава Україні!

*Заступник ректора (проректор) з наукової роботи
Національної академії Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького
доктор педагогічних наук, доцент
полковник Сергій БЛЯВЕЦЬ*

Вітаю, колеги!

Дякую за можливість сьогодні бути з вами! Вітаю вас з початком роботи науково-практичної конференції для здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Інновації та безпека: науковий дискурс».

Мені би хотілось, щоб наукові здобутки, представлені сьогодні були не лише в якості доповіді і матеріалів для ознайомлення. А щоб ви поміркували, де і як їх в подальшому можна впровадити. Я впевнена, що кожен з вас знає, де це можна зробити ефективно. Ми всі розуміємо, що зараз не час працювати для бібліотек. Треба все, що ми робимо спрямовувати на практику. На те, щоб воно могло бути використано вже зараз, або найближчим часом.

Переді мною програма заходу. Я бачу багато актуальних, точкових доповідей і сподіваюсь, що в майбутньому ви зможете реалізувати ці напрацювання. Що стосується Ради молодих учених при МОН України, то ми готові до співпраці. Ми можемо допомогти вам встановити зв'язок із науковцями відповідного напрямку досліджень, допомогти з пошуком баз практики або створенням пілотного проєкту.

Я сподіваюсь сьогодні на плідну працю і оприлюднення вами вагомих результатів, які будуть в подальшому впроваджені і посилять нашу країну.

Дякую, рухаємось далі!

***Голова Ради молодих учених при
Міністерстві освіти і науки України
докторка юридичних наук, професорка
Олеся ВАЩУК***

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПЕРШОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ РЯТУВАЛЬНИКАМ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Владислав ПЛАТОНОВ

Надання першої психологічної допомоги потребують не тільки цивільні особи, які зазнали травм від надзвичайних ситуацій, але й особовий склад ДСНС. Реалії війни є наочним прикладом того, що всі допоміжні служби, включно з ДСНС, стали мішенню ворога. Повторні ракетні удари по місцях, де проводиться ліквідація надзвичайних ситуацій, ураження ударними дронами рятувальної техніки та особового складу ДСНС, що призводить до травмувань і загибелі, лише підтверджують цей факт. На жаль, рідні рятувальників також стають невимушеними жертвами військової агресії, що має негативні психологічні наслідки для самих рятувальників. У таких ситуаціях рятувальник переходить до категорії постраждалих і потребує як невідкладної медичної, так і першої психологічної допомоги.

Перша психологічна допомога має на меті проведення короткострокових заходів для стабілізації психологічного стану постраждалого. Вона надається в перші хвилини та в безпечній або умовно безпечній зоні від епіцентру надзвичайної події, але також може бути надана через певний короткий проміжок часу. Метою першої психологічної допомоги є запобігання розвитку негативних психічних станів, які можуть виникнути внаслідок пережитої травматизації [2].

Зважаючи на те, що особовому складу рятувальників може знадобитися перша психологічна допомога, перед фахівцем-психологом ДСНС постає не просте завдання в її наданні.

Слід врахувати, що рятувальники проходять спеціальну психологічну підготовку для діяльності в екстремальних ситуаціях, яка спрямована на розвиток стресостійкості, мотивації, вольових якостей, когнітивних функцій та емоційного самоконтролю. Це значною мірою впливає на поріг сприйняття надзвичайних ситуацій і травмуючих подій, який у рятувальників є вищим. Тому їх реакція на

травмуючі події буде більш специфічною. Це може проявлятися в ігноруванні або негативному ставленні до отримання першої психологічної допомоги, яке супроводжується гнівом чи агресією до психолога або проявами ризикованої поведінки. Можливі прояви підвищеної мобілізації до дій з порятунку, надмірне збудження (афективна реакція) або, навпаки, ступор (пригнічення психічних функцій). Не слід відкидати й надмірні емоційні прояви на тлі загибелі колег (прояви горя), що, на жаль, траплялося неодноразово за час війни.

Перебування в таких психічних станах для рятувальників є однаково небезпечним. Тому доцільно розглянути характер цих станів окремо, щоб показати їхні особливості.

- Афективний стан або надмірне збудження через травмуючі ситуації може викликати значну фізичну активність, відчуття приливу сил та енергії, підвищену мотивацію до порятунку на основі переживання гніву або провини, що супроводжується нехтуванням правилами особистої безпеки (втрата здатності контролювати свою поведінку). Це може призвести до помилкових або ризикованих дій, які створюють загрозу життю та наражають на небезпеку інших рятувальників.

- Стан ступору проявляється в пригніченні психічних процесів. Людина може не чути, що їй говорять, бути з відкритими очима, але не проявляти реакцій. Такий стан є небезпечним, коли потрібна швидка реакція на можливу загрозу від зовнішніх факторів, проте відповідна реакція відсутня.

Не менш складними є прояви відчуття втрати та горя, які можуть супроводжуватися плачем, істерикою, гнівом, почуттям провини через загибель колег або близьких [3].

При роботі з постраждалим рятувальником завданням психолога ДСНС є швидко оцінити його психічний стан, за можливості реалізувати алгоритм дій для запобігання розвитку негативних психологічних проявів (дати можливість висловитися, підтримати), а також забезпечити швидкий перехід до відносно безпечної зони від надзвичайної ситуації, де можна проводити заходи зі стабілізації психологічного стану. У цей час рятувальник уже не здатен повноцінно

виконувати свої функції, а переходить у категорію постраждалих осіб і очікує повернення до місця дислокації свого підрозділу.

Отже, особливістю надання першої психологічної допомоги рятувальникам ДСНС є врахування їхньої попередньої психологічної підготовки до стресових і травматичних ситуацій та можливих агресивних реакцій, що може проявлятися в ігноруванні отримання психологічної допомоги. Найбільший негативний вплив на психічний стан рятувальників мають обстріли, нетипові для їхньої роботи, смерть колег під час ліквідації надзвичайної ситуації та втрата членів родини внаслідок надзвичайної події. Алгоритм дій психолога ДСНС при наданні першої психологічної допомоги передбачає запобігання розвитку негативних психічних реакцій, переведення рятувальника до безпечної зони або штабу ліквідації надзвичайної ситуації, стабілізацію його психологічного стану та повернення до місця дислокації.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій : Наказ М-ва внутр. справ України від 31.08.2017 р. № 747. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-17#Text> (дата звернення: 07.11.2024).
2. Протоколи надання першої психологічної допомоги військовослужбовцям Національної гвардії України в екстремальних умовах діяльності[Текст] : посібник / О.С. Колесніченко, Я.В. Мацегора, І.І. Приходько / За заг. ред. проф. І.І. Приходька. Х.: НАНГУ, 2018. 40 с.
3. Швалб А.Ю. Формування психологічної готовності майбутніх психологів МНС до надання екстреної психологічної допомоги. Проблеми екстремальної та кризової психології. Збірник наукових праць. Вип. 12. Частина II. Х.: НУЦЗУ, 2012 С. 150–156.

Дмитро МАЙКОВСЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИКІВ ДО ЯКІСНОГО ВИКОНАННЯ СВОЇХ ПРОФЕСІЙНИХ ОBOB'ЯЗКІВ В УМОВАХ ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ.....341

Наталія МАКОГОНЧУК, Руслан БРОВЧЕНКО

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....345

Іван НАЗАРЕНКО

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ.....348

Михайло ОРИШКО

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОЦЕС СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....352

Артем ТОПАЛОВ, Тетяна ПАВЛЮК

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....356

Даніель ПАК, Ольга ГОНЧАРЕНКО

МОРАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І РІВЕНЬ АВТОНОМІЇ БОЙОВИХ РОБОТІВ.....361

Софія ПАЛАМАРЧУК

САМОРЕГУЛЯЦІЯ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ОСОБИСТОСТІ.....365

Карина ПАЛЬКО

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ У ВІЙСЬКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....368

Михайло ПАСЬКО

ЛІДЕРСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ОФІЦЕРІВ ВІЙСЬК ЗВ'ЯЗКУ ТА КІБЕРБЕЗПЕКИ І НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА.....373

Владислав ПЛАТОНОВ

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПЕРШОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ РЯТУВАЛЬНИКАМ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....375

ІННОВАЦІЇ ТА БЕЗПЕКА: НАУКОВИЙ ДИСКУРС

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти та молодих вчених**

18 грудня 2024 року

Відповідальність за достовірність фактів та інших даних несуть автори

Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Б. Хмельницького